

Folketingets Europaudvalg

FOLKETINGETS
KONTROL MED
REGERINGENS
POLITIK I EU

INDHOLD

LIDT HISTORIE5

EUROPAUDVALGET I FOLKETINGET6

EUROPAUDVALGETS KOMPETENCER9

HVEM ER MEDLEM AF EUROPAUDVALGET?10

EUROPAUDVALGETS MØDER10

FORELÆGSELSE AF RÅDSMØDER12

FORHANDLINGSOPLÆGGET15

TIDLIG FORELÆGGESE AF FORHANDLINGSOPLÆG16

HVAD SKER DER, NÅR MINISTEREN HAR VÆRET TIL RÅDSMØDE?17

EUROPAUDVALGET OG MØDER I DET EUROPÆISKE RÅD18

NÆRHEDSPRINCIPPET OG FOLKETINGET19

EUROPAUDVALGET ORIENTERES OM SAGER VED EU-DOMSTOLEN 20

EUROPAUDVALGETS KONTROL I DET EUROPÆISKE SEMESTER 20

EUROPAUDVALGETS BESLUTNINGSGRUNDLAG21

INTERNATIONALT SAMARBEJDE 22

ORDLISTE 23

KOLOFON

2. udgave. 1. oplag
Juni 2016
Oplag: 5.000
Tryk: Rosendahl
Fotografer:
Anders Hviid og Ty Stange
Layout: Monokrom

FOLKETINGETS EUROPAUDVALG
SPILLER EN CENTRAL ROLLE I
DANSK EU-POLITIK. DET ER NEMLIG
EUROPAUDVALGET, DER
KONTROLLERER DEN DANSKE
REGERINGS POLITIK I EU-
SPØRGSMÅL

Næsten hver fredag året rundt mødes Europaudvalgets medlemmer og diskuterer en lang række forskellige spørgsmål, der skal skabes enighed om blandt EU's medlemslande. Det kan være regler for, hvor godt europæiske banker skal være polstrede, eller hvor meget CO₂ europæiske fly må udlede, eller hvordan EU skal håndtere migrationsstrømme.

Folketingets kontrol med regeringens EU-politik er særlig vigtig i Danmark, fordi der i Danmark er en lang tradition for mindretalsregeringer. Inden de danske ministre tager til Bruxelles og holder møde med deres ministerkollegaer fra de andre EU-lande, skal de forelægge sagerne for Europaudvalget. På den måde sikrer den danske regering,

at der ikke er et flertal i Folketinget imod regeringens EU-politik og de sager, der skal drøftes i Bruxelles.

En mindre, men voksende del af Europaudvalgets arbejde er også at udarbejde udtalelser om EU-lovgivningsforslag m.m. til EU's institutioner og følge udviklingen i sager af dansk interesse ved EU-Domstolen.

Derudover udøver Europaudvalget sammen med Folketingets Finansudvalg parlamentarisk kontrol med regeringens ageren i det europæiske semester (samordningen af EU-landenes økonomiske politikker).

Folketinget har siden 1973 kontrolleret regeringens EU-politik.

LIDT HISTORIE

Lige siden de første overvejelser om dansk medlemskab af EU (tidligere EF) har der været politisk fokus på Folketingets mulighed for at kontrollere regeringens EU-politik og deltagelse i møderne i EU's Ministerråd, også kaldet Rådet.

Allerede i 1961 nedsatte Folketinget et såkaldt Markedsforhandlingsudvalg til at følge regeringens forhandlinger om Danmarks optagelse i EU.

Da Danmark blev medlem af EF den 1. januar 1973, skiftede udvalget navn til Markedsudvalget, og det er det udvalg, vi i dag kender som Europaudvalget.

FRA MARKEDSUDVALGET TIL EUROPAUDVALGET

Markedsudvalget skiftede navn til Europaudvalget i 1994, fordi det europæiske samarbejde fra 1973 og frem til 1990'erne havde udviklet sig til mere end et samarbejde om økonomi og markedsordninger.

EUROPAUDVALGET I FOLKETINGET

Europaudvalget er et af Folketingets 25 stående udvalg (faste udvalg). Der er dog væsentlige forskelle mellem Europaudvalget og mange af de andre stående udvalg – de såkaldte fagudvalg. I fagudvalgene fylder arbejdet med danske lov- og beslutningsforslag meget. Europaudvalget behandler kun sjældent danske lovforslag, da Europaudvalgets rolle er at forholde sig til den lovgivning, der vedtages i EU.

Europaudvalgets hovedopgave er i stedet den parlamentariske kontrol med den danske regerings EU-politik. Det vil sige, at udvalget følger og drøfter sagerne på Rådets dagsorden, før EU-landenes ministre samles til rådsmøder i Bruxelles. På den måde kan regeringen sikre sig, at der ikke er et flertal i Folketinget imod den politik, den ønsker at føre i EU. At regeringen skal forbi Folketinget for at konstatere, at der ikke er et flertal imod dens politik, hænger sammen med, at Danmark har tradition for mindretalsregeringer.

Da det er i Europaudvalget, at regeringen skal sikre sig et flertal, bliver de fleste EU-sager behandlet her. Der er dog undtagelser, f.eks. forespørgselsdebatter i Folketingssalen (se s. 23). I 2015–2016 var der fem forespørgselsdebatter om EU-spørgsmål.

Europaudvalget har med tiden også fået andre opgaver, f.eks. at koordinere og sende Folketingets udtalelser om EU-lovgivningsforslag til EU's institutioner og følge med i sager af dansk interesse ved EU-Domstolen.

Europaudvalgets hovedopgave er at kontrollere regeringens EU-politik.

TILTRÆDELSESLOVEN OG BERETNINGER

Det fremgår af loven om Danmarks tiltrædelse af EF, at regeringen ”underretter Folketingets Europaudvalg om forslag til rådsvedtagelser, der bliver umiddelbart anvendelige i Danmark, eller til hvis opfyldelse Folketingets medvirken er nødvendig.”

Regeringens pligt til at underrette Folketinget er præciseret og væsentligt udvidet gennem vedtagelsen af de såkaldte beretninger fra Europaudvalget. Beretninger er politiske aftaler indgået mellem udvalget og regeringen. Beretningerne indeholder bl.a. de centrale bestemmelser om forhandlingsoplæg – også kendt som mandater.

EUROPAUDVALGET OG WTO-SAGER

I Folketingets Forretningsorden kan man læse, at Europaudvalget har ansvaret for ”sager, der behandles i Den Europæiske Union og WTO og koordineringen af Folketingets behandling af disse sager.”

WTO står for World Trade Organization. WTO laver regler for det internationale handelssamarbejde. Regeringen skal forelægge WTO-sagerne for Europaudvalget efter samme kriterier som EU-sagerne. Kun en lille del af Europaudvalgets arbejde handler om WTO-sager.

EUROPAUDVALGETS KOMPETENCER

Den danske grundlov beskriver ikke Europaudvalgets kompetencer. Folketingets behandling af EU-sager er i stedet baseret på tiltrædelsesloven fra 1972, overordnede retningslinjer i Folketingets Forretningsorden og i høj grad på løbende politiske aftaler mellem Europaudvalget og regeringen – de såkaldte beretninger.

Beretningerne fastlægger detaljerne om Europaudvalgets arbejdsformer og kompetencer. De handler bl.a. om, hvordan og hvornår regeringen skal orientere Europaudvalget om EU-sager. Man har valgt at fastlægge udvalgets arbejdsform og kompetencer i disse beretninger og ikke i lovgivning for at skabe størst mulig fleksibilitet, så udvalgets arbejde kan tilpasses de skiftende forhold i EU.

Siden 1973 har udvalget vedtaget mere end 30 beretninger. En del af disse beretninger handler dog også om politiske sager, hvor Europaudvalget ikke har været enig i regeringens håndtering af sagerne.

De afgørende bestemmelser om udvalgets kompetence er fastlagt i udvalgets første beretning fra den 29. marts 1973. Her står, at når regeringen vurderer, at en sag er af *væsentlig betydning*, skal den rådføre sig med Europaudvalget. Vurderer regeringen, at en sag er af *større rækkevidde*, skal den forelægge sagen til forhandlingsoplæg.

Et forhandlingsoplæg er regeringens mundtlige oplæg til Europaudvalgets medlemmer om, hvordan regeringen har tænkt sig at handle i en bestemt sag.

OM EUROPAUDVALGETS KOMPETENCE

” Regeringen rådfører sig med Folketingets Markedsudvalg i markedspolitiske spørgsmål af væsentlig betydning, således at såvel hensynet til Folketingets indflydelse som til regeringens forhandlingsfrihed respekteres.

Forud for forhandlinger i EF's Råd om vedtagelser af større rækkevidde forelægger regeringen mundtligt Europaudvalget et forhandlingsoplæg. Såfremt der ikke i udvalget konstateres et flertal imod forhandlingsoplægget, forhandler regeringen på dette grundlag.

(fra første beretning fra 1973)

HVEM ER MEDLEM AF EUROPAUDVALGET?

LOVFORSLAG BEHANDLET I EUROPAUDVALGET

Lovforslagene om Danmarks tiltrædelse af Maastrichttraktaten (1993), Amsterdamtraktaten (1998), Nicetraktaten (2001) og Lissabontraktaten (2008) blev behandlet af Europaudvalget.

Udvalget behandlede også lovforslaget om udvidelsen af EU med Kroatien i 2013 og lovforslaget om retsforbeholdet i 2015.

Ligesom Folketingets øvrige stående udvalg består Europaudvalget af 29 medlemmer.

Ved fordelingen af udvalgets pladser tilstræbes det, at alle partier i Folketinget er repræsenteret med et medlem. Det har betydning, når udvalgsformanden konkluderer, om der er et flertal imod regeringens holdning i Europaudvalget.

ÅBENHED I EUROPAUDVALGET

Som konsekvens af en beretning fra juni 2006 har Europaudvalgets møder været åbne for offentligheden siden oktober 2006.

Fra oktober 2007 har det været også muligt at se de åbne møder på internettet via Folketingets eller EU-Oplysningens hjemmesider www.ft.dk eller www.eu.dk og siden november 2009 har man også kunne se Europaudvalgets møder på Folketingets tv-kanal.

Endelig er det muligt at følge med i Europaudvalgets møder ved at læse de referater, der tages fra møderne og offentliggøres ca. en uge efter det afholdte møde.

Udover de udførlige referater offentliggøres også et kortfattet besltningsresume. Heraf fremgår det, hvilke partier der er gået imod regeringens forhandlingsoplæg, men ikke hvad regeringens forhandlingsoplæg gik ud på.

EUROPAUDVALGETS MØDER

Europaudvalget holder som regel møde hver fredag året rundt med undtagelse af august, hvor institutionerne i EU holder sommerferie. Udvalget følger altså EU's kalender og ikke Folketingets. Der kan også forekomme ekstraordinære møder, når regeringen finder, at den politiske udvikling i en EU-sag kræver det, eller et medlem af Europaudvalget bereder om det.

Europaudvalgets møder er som udgangspunkt offentlige, men det sker, at et punkt på dagsordenen bliver drøftet bag lukkede døre. De fleste af disse punkter vedrører praktiske spørgsmål om udvalgets arbejde, men et punkt kan også lukkes, f.eks. hvis det vurderes, at en behandling for åbne døre vil kunne skade den danske forhandlingsposition i forhold til de øvrige EU-lande. Både regeringen og enkelte udvalgsmedlemmer kan anmode om, at dørene lukkes.

BESLUTNINGSFORSLAG BEHANDLET I EUROPAUDVALGET

I Folketingsåret 2015-2016 behandlede Europaudvalget 11 beslutningsforslag.

Beslutningsforslag kan stilles af både regeringen og folketingsmedlemmer.

Et af forslagene i 2016 var regeringens forslag om at indhente Folketingets samtykke til, at Danmark bidrager med 286 mio. kr. til Tyrkiets håndtering af flygtninge- og migrationssituationen ved EU's ydre grænser.

Et andet beslutningsforslag var fremsat af Liberal Alliance, som foreslog en afskaffelse af den danske sommerhusregel, der forbyder andre EU-borgere at købe sommerhus i Danmark.

FORELÆGGELSER AF RÅDSMØDER

Regeringens forelæggelse af kommende rådsmøder er som nævnt den vigtigste del af Europaudvalgets arbejde. Det foregår på den måde, at når der er planlagt et rådsmøde for f.eks. EU's miljøministre, møder den danske miljøminister op i Europaudvalget og forelægger den dagsorden, som skal drøftes på rådsmødet for miljøministre den kommende uge i Bruxelles. Det samme gælder for de andre danske ministre, inden de skal til rådsmøde.

Ministrene forelægger alle de sager på dagsordenen, som regeringen vurderer som væsentlige eller af større rækkevidde. Hvis sagerne er *væsentlige*, forelægges de udvalget til orientering. Hvis der på

dagsordenen er punkter, som indebærer vedtagelse af *større rækkevidde*, fremfører ministeren et mundtligt forhandlingsoplæg om, hvad den danske regering mener om sagen, og hvor langt regeringen vil gå i de kommende forhandlinger.

Efter ministerens forelæggelse af sagerne kan udvalgsmedlemmerne stille spørgsmål til ministeren og give udtryk for deres partis holdning til et eller flere af punkterne på dagsordenen. Efter hver spørgerunde giver udvalgsformanden ordet til ministeren, som svarer på spørgsmålene. Til sidst afrunder Europaudvalgets formand med en konklusion på debatten.

SAGER AF STØRRE RÆKKEVIDDE

Den danske regering forelægger omkring 50 sager til forhandlingsoplæg for Europaudvalget om året. En af de sager, der i 2015 blev vurderet til at være af større rækkevidde, var Kommissionens forslag om mærkning af økologiske produkter.

Forslaget handlede om at harmonisere de regler, der gælder for økologisk produktion, kontrollen af økologiske landbrug og krav til økologiske produkter, der importeres til EU.

På Europaudvalgets møde den 8. maj 2015 forelagde fødevarerministeren sit forhandlingsoplæg, og efter en debat, der fokuserede på, hvornår og hvordan økologiske produkter skal kontrolleres, fik ministeren sit mandat.

Opgørelse af partiernes tilslutning til regeringens 37 forhandlingsoplæg i folketingsåret 2014-15.

ANTAL MANDATER, PARTIER IKKE VAR IMOD		
PARTI	ANTAL	PROCENT
Socialdemokratiet (regering)	37	100 pct.
Det Radikale Venstre (regering)	37	100 pct.
Konservative Folkeparti	37	100 pct.
Venstre	36	97,3 pct.
Socialistisk Folkeparti	36	97,3 pct.
Enhedslisten	24	64,9 pct.
Dansk Folkeparti	21	56,8 pct.
Liberal Alliance	19	51,4 pct.

I 8 ud af de 37 forhandlingsoplæg var ingen af de 8 partier repræsenteret i Europaudvalget imod. Dette svarer til 21,6 pct. af forhandlingsoplæggene.

FORHANDLINGSOPLÆGGET

Hvis der er tale om punkter af større rækkevidde, skal ministeren have et forhandlingsmandat fra Europaudvalget inden rådsmødet.

Ministeren forelægger et forhandlingsoplæg ved at give en detaljeret gennemgang af sagen og gennemgå de konsekvenser, forslaget vil have for Danmark. Ministeren gennemgår de vigtigste uafklarede spørgsmål og redegør for regeringens holdning. I nogle tilfælde oplyser ministeren om forhandlingssituationen i Rådet, som kan have betydning for, om f.eks. nogle EU-lande kan samle et blokerende mindretal. Ministeren kan også i korte træk fortælle, hvad Europa-Parlamentets holdning er eller fortælle om eventuel kritik af forslaget fra interesseorganisationer og lign.

Til sidst præciserer ministeren forhandlingsoplægget. Forhandlingsoplægget er altså mundtligt, og det er ministeren selv, der fremfører det. Når debatten mellem ministeren og udvalget er afsluttet, konkluderer udvalgsformanden, om der kan konstateres et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg. Selvom der ikke finder en egentlig afstemning sted i udvalget, tæller udvalgsformanden alligevel sammen, hvor mange der er imod regeringens forhandlingsoplæg. Ved optællingen lægger udvalgets formand til grund, at hvert partis EU-ordfører i udvalget repræsenterer det antal mandater, det pågældende medlems parti har i Folketinget. Forhandlingsoplægget bliver kun

afvist, hvis EU-ordførere for partier, som tilsammen har 90 mandater eller flere, har udtalt sig imod det.

Et godkendt forhandlingsoplæg bliver ofte omtalt som forhandlingsmandatet eller bare mandatet. Når debatten mellem udvalget og ministeren er færdig, kan man f.eks. ofte høre udvalgsformanden sige, at nu har ministeren fået sit mandat og kan tage til Bruxelles og forhandle.

Det er sjældent, udvalget siger nej til regeringens forhandlingsoplæg. Det betyder dog ikke, at udvalget ingen indflydelse har på regeringens EU-politik, f.eks. sker det, at regeringen ændrer eller tilpasser sit oprindelige forhandlingsoplæg under drøftelserne i udvalget. Men også de danske embedsmænd, der deltager forhandlingerne på et meget tidligt tidspunkt – ofte før forslaget er fremsat af Kommissionen – tager hensyn til, at resultatet på et tidspunkt skal godkendes i Europaudvalget.

Det skete f.eks. i november 2014, da transportministeren ikke fik et mandat med fra udvalget i en sag om EU-regler for udbud af jernbanedrift (4. jernbanepakke). Ministeren vendte tilbage i marts 2015 med et nyt forhandlingsoplæg, der besvarede nogle partiers spørgsmål om, hvornår togstrækninger skulle i udbud, og fik her mandatet.

EUROPAUDVALGET OG FOLKETINGETS FAGUDVALG

Folketingets fagudvalg kan foretage en tidlig behandling af EU-sager inden for deres område. Fagudvalgene har den faglige ekspertise og modtager alle relevante EU-notater fra regeringen vedrørende deres område.

Fagudvalgene afgør selv, hvordan de vil behandle relevante EU-sager. Fagudvalgene kan f.eks. afgive en udtalelse om de enkelte forslag til støtte for Europaudvalget, når det senere skal tage stilling til regeringens holdning til sagen.

Europaudvalget har mulighed for at bede fagudvalgene om en udtalelse på EU-lovgivningsforslag med henblik på, at Europaudvalget og fagudvalgene senere kan afgive en fælles udtalelse til EU's institutioner.

Fagudvalgene og Europaudvalget kan også afgive fælles høringsvar på de såkaldte grøn- og hvidbøger fra Kommissionen (se side 23).

TIDLIG FORELÆGGELSE AF FORHANDLINGS-OPLÆG

TIDLIG FORELÆGGELSE AF SAGER

I januar 2011 forelagde finansministeren et forhandlingsoplæg for Europaudvalget om en pakke på seks forslag til styrket økonomisk styring i EU.

Der var tale om en tidlig forelæggelse, fordi sagen ikke var på dagsordenen for den kommende uges rådsmøde, som finansministeren skulle deltage i. Det fremgik dog af regeringens notat til udvalget, at forhandlingerne om substansen af forslagene allerede var godt i gang i en arbejdsgruppe i Rådet.

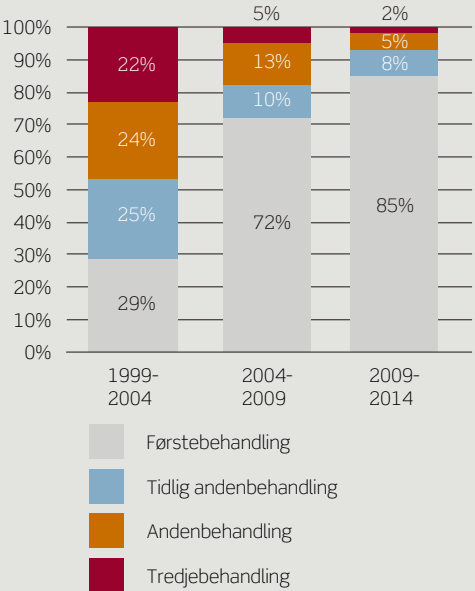
Det var derfor vigtigt at have et mandat fra Europaudvalget.

Tidligere forelagde regeringen sit forhandlingsoplæg for Europaudvalget, når sagen var på dagsordenen i Rådet, for at der kunne opnås politisk enighed. Udviklingen i EU's samarbejde betyder dog, at stadig flere sager i dag bliver forhandlet på plads af embedsmænd i arbejdsgrupper og afsluttes uden egentlige politiske forhandlinger i Rådet.

Mange spørgsmål afgøres tidligt i processen med en såkaldt førstebehandlingsaftale (førstelæsningsaftale) mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen. Det betyder, at der er et større behov for, at Europaudvalget inddrages i beslutningsprocessen på et tidligere tidspunkt. Regeringen beder således udvalget om et mandat i god tid, inden sagen kommer på en rådsmødedagsorden.

For at tage højde for denne udvikling er det i en beretning fra juni 2006 præciseret, at ministre skal forelægge Europaudvalget et forhandlingsoplæg ved forslag af større rækkevidde "... inden den danske holdning fastlægges (f.eks. i forbindelse med førstelæsningsaftale mellem Rådet og Europa-Parlamentet)." Derudover kan det være nødvendigt at forelægge Europaudvalget et nyt forhandlingsoplæg, hvis forslaget ændres grundlæggende undervejs i forhandlingerne. Dette sker dog sjældent.

Procent af lovgivning vedtaget ved første-, anden- og tredjebehandling i Europa-Parlamentet.

Kilde: Europa-Parlamentet

HVAD SKER DER, NÅR MINISTEREN HAR VÆRET TIL RÅDSMØDE?

En minister skal ikke afrapportere fra rådsmøder, men det sker, at udvalget beder en minister redegøre for en sag efter mandatgivningen, f.eks. på et samråd.

Der foreligger foreløbige referater på engelsk fra rådsmøderne på Rådets hjemmeside og EU-Oplysnings hjemmeside kort efter deres afholdelse.

EUROPAUDVALGET OG MØDER I DET EUROPÆISKE RÅD

EUROPAUDVALGETS SEKRETARIAT

Sekretariatsfunktionen for Europaudvalget varetages af medarbejdere i Folketingets Internationale Sekretariat.

Sekretariatet vejleder også udvalgets medlemmer om EU-sager og -procedurer. Udover Europaudvalget, betjener Det Internationale Sekretariat også Folketingets fagudvalg og Folketingets formand i EU-spørgsmål.

Europaudvalgets sekretariat kan dagligt kontaktes på tlf.: 3337 3610 og e-mail: europaudvalget@ft.dk.

Mindst fire gange om året mødes EU-landenes ledere i Det Europæiske Råd. Disse møder går ofte under betegnelsen EU-topmøder. Inden topmøderne underretter statsministeren Europaudvalget om emnerne, der skal drøftes på mødet, og redegør for regeringens holdninger. Som regel nøjes stats- og regeringscheferne med at udstikke de overordnede retningslinjer i Det Europæiske Råd, som så senere følges op i de enkelte ministerråd i form af forslag til EU-lovgivning.

Der træffes som regel ikke formelle beslutninger på topmøderne. Derfor er det sjældent, at regeringen i forbindelse med topmøderne forelægger egentlige forhandlingsoplæg i Europaudvalget. Hvis regeringen vurderer, at den har brug for et forhandlingsmandat, f.eks. i forbindelse med en drøftelse af traktatændringer, har det de senere år været praksis, at udenrigsministeren eller eventuelt en anden minister forelægger forhandlingsoplægget på et udvalgsmøde før selve underretningen om topmødet.

Ugen efter topmødet i Det Europæiske Råd orienterer regeringen mundtligt Europaudvalget om mødets forløb og resultater. Det kaldes afrapporteringen.

DET EUROPÆISKE RÅD OG RÅDET

Rådet og Det Europæiske Råd kan nemt forveksles, men der er stor forskel på de to råd.

Rådet eller Ministerrådet, som det også kaldes, vedtager lovgivning sammen med Europa-Parlamentet, og tager beslutninger. Rådet består af en repræsentant på ministerplan fra hvert medlemsland, som kan forpligte sin regering. Rådets sammensætning af regeringsrepræsentanter afhænger af, hvilket emne der er på dagsordenen. Er det miljø eller landbrug, er det f.eks. landenes miljø- henholdsvis landbrugsministre, som mødes. Rådet mødes i ti forskellige sammensætninger.

Det Europæiske Råd består af EU-landenes stats- og regeringschefer, formanden for Det Europæiske Råd samt formanden for Kommissionen. Det er Det Europæiske Råd, som fastlægger EU's overordnede politiske retningslinjer og træffer endelig beslutning om f.eks. traktatændringer. Siden 2009 har Det Europæiske Råd haft en fast formand. Den første formand for Det Europæiske Råd, belgieren Herman van Rompuy, blev udpeget i december 2009. Han blev efterfulgt af den tidligere polske premierminister Donald Tusk i 2014.

NÆRHEDSPRINCIPPET OG FOLKETINGET

Siden 2009, da Lissabontraktaten trådte i kraft, har de nationale parlamenter haft en formel rolle som vogtere af nærhedsprincippet i EU's lovgivning.

Det betyder, at Folketinget og andre nationale parlamenter inden for otte uger kan sende en udtalelse til EU's institutioner, hvis de mener, at et EU-lovgivningsforslag ikke overholder nærhedsprincippet. Hvis et vist antal af de nationale parlamenter mener, at nærhedsprincippet ikke er overholdt, skal Kommissionen genoverveje forslaget.

I Folketinget koordinerer Europaudvalget fagudvalgenes behandling af EU-lovgivningsforslag, og fagudvalgene og Europaudvalget sender så fælles udtalelser til EU's institutioner på Folketingets vegne. Europaudvalget udpeger 5-10 politisk vigtige forslag om året, hvor fagudvalgene og Europaudvalget undersøger, om de overholder nærhedsprincippet. I Folketingsåret 2011-2012 fandt Folketinget, at to forslag ikke overholdt nærhedsprincippet. I ét tilfælde - forslaget handlede om strejkeret - fandt en tredjedel af de nationale parlamenter, at Kommissionen ikke havde overholdt nærhedsprincippet i deres forslag. Kommissionen endte med at trække forslaget tilbage.

NÆRHEDSPRINCIPPET

Nærhedsprincippet (også kaldet subsidiaritetsprincippet) siger, at de politiske beslutninger i EU altid skal træffes på lavest mulige administrative og politiske niveau og så tæt på borgerne som muligt.

Det betyder, at EU kun handler, når det vil være bedre at gennemføre den pågældende lovgivning på EU-plan end på nationalt, regionalt eller lokalt plan.

DEN NYE KOMITOLOGI

Den nye komitologi – de såkaldte *delegerede retsakter* og *gennemførelsesretsakter* – er to typer af lovgivning, som Europa-Parlamentet og Rådet kan bestemme, at Kommissionen skal have lov at udstede for at kunne gennemføre f.eks. et direktiv. Disse retsakter skal forelægges Europaudvalget, når regeringen skønner, at de er væsentlige.

Behandlingen foregår efter samme retningslinjer som ved sager, der vedtages i Rådet. På grund af korte tidsfrister forelægges orienteringssagerne som hovedregel kun skriftligt for Europaudvalget. Men hvis regeringen skal forelægge et forhandlingsoplæg i en sag, der indebærer vedtagelser af større rækkevidde, skal det ske på et europaudvalgs-møde.

EUROPAUDVALGET ORIENTERES OM SAGER VED EU-DOMSTOLEN

Regeringen skal løbende orientere Europaudvalget om udviklingen i de retssager, som behandles af EU-Domstolen, og som har særlig betydning for Danmark.

Orienteringen sker både mundtligt i forbindelse med Europaudvalgets møder og skriftligt i notater fra regeringen.

Europaudvalget skal også orienteres om korrespondancen mellem regeringen og Kommissionen i de sager, hvor Kommissionen mener, at Danmark ikke har gennemført EU-lovgivningen korrekt. Denne orientering foregår skriftligt og er delvis fortrolig.

EUROPAUDVALGETS KONTROL I DET EURO-PÆISKE SEMESTER

I forbindelse med EU's håndtering af den økonomiske krise i slutningen af 00'erne vedtog man i EU et såkaldt "Europæisk semester", hvor medlemslandene enedes om i højere grad at koordinere deres økonomiske politikker ved at melde deres økonomiske planer ind til drøftelse i EU, før de er vedtaget nationalt.

For at holde hånd i hanke med, hvad regeringen melder ind til Kommissionen etablerede Europaudvalget og Finansudvalget i 2013 en fælles procedure – et såkaldt "nationalt semester", som består af tre årlige fælles samråd med regeringen.

EUROPAUDVALGETS BESLUTNINGSGRUNDLAG

Europaudvalget modtager over 1.500 notater og andre dokumenter hvert år. En stor del kommer fra regeringen i form af bearbejdede notater om de forskellige forslag til EU-lovgivning.

Regeringens notater til Europaudvalget udarbejdes af det relevante fagministerium, som sender dem til fagudvalget. Notaterne sendes samtidig til Europaudvalget via Udenrigsministeriet, der koordinerer Danmarks relationer til EU. Langt den største del af papirerne til Europaudvalget fremsendes derfor af Udenrigsministeriet, men der kommer også skriftlige henvendelser fra interesseorganisationer og lign. Desuden indgår udvalsspørgsmål, redegørelser fra rådsmøder m.v. i det materiale, udvalget arbejder med.

Langt de fleste af udvalgets dokumenter er tilgængelige på Folketingets og EU-Oplysningens hjemmesider www.eu.dk og www.ft.dk

INTERNATIONALT SAMARBEJDE

SAMARBEJDE MED DE DANSKE MEDLEMMER AF EUROPA-PARLAMENTET

Europaudvalget har et samarbejde med de danske medlemmer af Europa-Parlamentet. Samarbejdet foregår både inden for de enkelte partier og i forbindelse med jævnlige møder mellem Europaudvalgets medlemmer og de danske medlemmer af Europa-Parlamentet.

På disse uformelle møder drøftes aktuelle EU-politiske spørgsmål af fælles interesse. Hertil kommer de åbne møder og høringer i Europaudvalget, hvor parlamentsmedlemmerne kan deltage.

Hvert halve år samles repræsentanter for europa-udvalgene i EU-landene og ansøgerlandene til et såkaldt COSAC-møde. COSAC er et samarbejdsorgan for de nationale parlaments europaudvalg. Det land, som har EU-formandskabet, er også vært for det halvårige COSAC-møde. En delegation fra Europa-Parlamentet deltager også i disse møder. Her diskuteres aktuelle europapolitiske sager, og der udveksles erfaringer om europaudvalgenes arbejde i de nationale parlamenter.

Europa-Parlamentet og formandskabslandet indbyder også jævnligt repræsentanter for de nationale parlamenter til møder og konferencer i Bruxelles og i formandskabets hovedstad. Så vidt det er muligt deltager en delegation af folketingsmedlemmer fra det relevante fagudvalg og/eller fra Europaudvalget i disse konferencer, hvor der er god mulighed for de danske politikere for at skabe kontakter til parlamentarikere fra andre EU-lande, der beskæftiger sig med samme spørgsmål.

Europaudvalget får ofte besøg af politikere og embedsmænd fra EU's institutioner, andre EU-lande og ansøgerlande. Det kan være parlamentsformænd, europaudvalg, ministre eller kommissærer.

De senere år har Europaudvalget også foretaget studierejser. I 2016 besøgte udvalget bl.a. Italien, Albanien og Kosovo for at få mere viden om flygtningestrømme til EU og EU's grænsesamarbejde inkl. Frontex.

Herudover deltager Europaudvalget sammen med de relevante fagudvalg i WTO-ministerkonferencer. De deltagende medlemmer fra Europaudvalget og fagudvalgene indgår som en del af den danske regeringsdelegation. I forbindelse med ministerkonferencerne mødes repræsentanterne for Europaudvalget og fagudvalgene med parlamentarikere fra de øvrige deltagerlande.

ORDLISTE

■ EUROPA-KOMMISSIONEN:

Europa-Kommissionen består af en kommissær fra hvert af EU's medlemslande, som udpeges af de respektive landes regeringer for fem år ad gangen. Hver kommissær har ansvaret for en række fagområder.

Kommissionens administrative apparat består af en række generaldirektorater og flere specialiserede tjenester.

Kommissionens tre hovedopgaver indebærer:

- initiativret til fremsætning af lovforslag
- at sikre korrekt anvendelse af EU-lovgivningen
- udøvende funktion: at forvalte de forskellige politikker og forhandle internationale handelsaftaler

■ EUROPA-PARLAMENTET:

Europa-Parlamentet består af medlemmer valgt i EU's medlemslande. Valgperioden er fem år.

Der er 751 medlemmer af Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentets væsentligste arbejdsopgaver kan opdeles i tre dele:

- Deltagelse i lovgivningsprocessen i EU
- Vedtagelse af EU's budget
- Udøvelse af demokratisk kontrol ved at overvåge den udøvende magt i EU

■ FORESPØRGSELSDEBAT:

Gennem en forespørgsel til en eller flere ministre kan et eller flere af Folketingets medlemmer få en sag om et offentligt anliggende drøftet i Folketinget. Efter at

Folketinget har godkendt forespørgslen, bliver den senere besvaret af ministeren under en forespørgselsdebat. Partigrupperne udpeger ordførere til at deltage i denne debat. En forespørgselsdebat slutter ofte med, at der stemmes om et eller flere forslag til vedtagelse.

■ GRØNBOG OG HVIDBOG:

En grøn bog er et høringsdokument fra Kommissionen, der analyserer problemstillinger og angiver mulige løsninger på EU-plan. Grøn bogen fungerer som diskussionsgrundlag, og har som formål at skabe debat og starte en høringsprocedure på et område. De høringer, som gennemføres, kan senere danne grundlag for udgivelse af en hvid bog med konkrete forslag på området.

FOLKETINGETS
KONTROL MED
REGERINGENS
POLITIK I EU

Folketingets EU-Oplysning

Christiansborg
DK-1240 København K

Tlf. +45 3337 3337

www.eu.dk
euopl@ft.dk

Svanemærket tryksag 541-502